SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.: 24/3416
Dok.nr: 24/15945
Arkiv:
Saksbehandler: Kristine Røiri
Dato: 21.05.2024

Drøftingssak - Utvikling av havnepromenaden - status mai 2024 og veien videre

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
D - 010/24	Formannskapet	05.06.2024

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

Formannskapet drøfter saken sett i sammenheng med det grunngitte spørsmål.

Formannskapet behandling - 05.06.2024 - D-010/24

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Fellesforslag fra H, FRP, SP, AP, SV, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet

1. Prioritere ferdigstillelse og opparbeidelse av havnepromenaden som et prosjekt i samarbeid med Byforeningen og grunneiere.
2. Det utarbeides en tiltaksplan med kostnadsestimat for havnepromenaden. Kostnadene innarbeides i budsjettregulering
3. Det søkes ekstern delfinansiering der deler av det avsatte beløp benyttes som egenandel.

Ordfører informerer om at saken legges fram med bakgrunn i et spørsmål som ble fremmet av repr. Tove Mette Bjørkmo (AP) i et tidligere kommunestyremøte.
Formannskapet drøftet saken.

Votering:

Fellesforslag fra H, FRP, SP, AP, SV enstemmig vedtatt.

Formannskapet D - 010/24 VEDTAK:

1. Prioritere ferdigstillelse og opparbeidelse av havnepromenaden som et prosjekt i samarbeid med Byforeningen og grunneiere.
2. Det utarbeides en tiltaksplan med kostnadsestimat for havnepromenaden. Kostnadene innarbeides i budsjettregulering
3. Det søkes ekstern delfinansiering der deler av det avsatte beløp benyttes som egenandel.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Sortland bys beliggenhet ved sundet er en viktig kvalitet, og det er et mål at Sortland skal *vende ansiktet mot sundet.* I Byplan og i de fleste reguleringsplaner langs sundet, er det vedtatt at det skal opparbeides en havnepromenade. Det har skjedd en rekke tiltak langs havnepromenaden de siste årene, og siden 2022 har det vært mulig å gå fra Bystranda i sør til Hotellet i nord. Havnepromenaden har i dag mange brukere, men er svært variert i kvalitet og fremkommelighet.

I kommunestyret 25.04.2024 ble det fremmet et grunngitt spørsmål angående havnepromenaden, og det ble bestilt sak til formannskapet. Kommunedirektøren gir på vanlig måte her fakta og vurderinger tilknyttet tema havnepromenaden; her gis innspill til det samlede grunngitte spørsmål.

Det er i budsjett-/økonomiplan lite avsatte ressurser til å arbeide med havnepromenaden; dette gjelder både drifts-, investerings- og bemanningsmessig. Skal innsatsen økes er det behov for ekstra ressurser. Fokus bør være på både utforming, innhold og drift av havnepromenaden i samarbeid med grunneiere og næringsliv. Byforeningen blir en naturlig samarbeidspartner.

FAKTA I SAKEN

Bakgrunn

Da Byplan ble vedtatt i 2015, ble det vedtatt retningslinjer og planbestemmelser for utvikling av havnepromenaden. Det er mange grunneiere langs sundet, og det var tidligere kun små biter av havnefronten som var tilgjengelig for allmenheten. De siste årene har flere utbyggingsprosjekter som Scandic hotell og Kjempenhøy boligområde bidratt til at havnepromenaden nå er rimelig sammenhengende og mer attraktiv. I tillegg har en rekke grunneiere gjort mindre tiltak, som flytting av biler og containere, etablering av sti mm, flere av midlertidig art.

Det er svært positivt at vi nå har kommet så langt at innbyggere og besøkende kan gå langs hele sjøfronten i sentrum. Etter at brannstasjonen ble etablert (2019) og Norturaeiendommen ble åpnet (2023) er det i tillegg en bystrand i enden av havnepromenaden.

Havnepromenaden er verken helhetlig utformet eller spesielt attraktiv på enkelte områder. Potensialet for forbedring er stort.

Politiske vedtak i saken

I forbindelse med havnepromenaden er det gjort en rekke vedtak av ulik art:

- I Byplan (20015) er det vedtatt planbestemmelser og retningslinjer som omhandler havnepromenaden. Dette har vært førende for alle regulerings- og byggesaker langs sundet siden planen ble vedtatt.
- I 2021 ble det vedtatt å gjøre enkle midlertidige tiltak og det ble i den forbindelse satt opp skilt og benker på havnepromenaden.
- i 2022 deltok Sortland i GNIST prosjektet, dette resulterte blant annet i etablering av Sortland Byforening, der kommunen er med å finansiere oppstart og drift samt forslag til utvikling av havnepromenaden
- i 2023/24 ble det vedtatt å bevare bystranda, og det skulle vurderes midlertidige tiltak for sommeren 2024
- Grunngitt spørsmål om havnepromenaden ble svart ut i formannskapet 2. mai, med ønsket en sak til formannskapet

Status

<u>Dagens situasjon:</u>

Havnepromenaden er i dag fremkommelig, og den har benker og enkel skilting. Dette er et minimum for å finne frem. Enkelte steder er ikke sikkerheten ivaretatt, og i en periode kan det stå en bil eller container som stenger veien, og det er områder som ikke oppleves som attraktive. Flere steder er vedtak i plan- og byggesaker ikke fulgt opp, eller det er etablert tiltak som hindrer fremkommeligheten uten at de er omsøkt. Andre deler er mer attraktive, der det er etablert sitteplasser, nedtrappinger, rekreasjons- og lekeareal. Utsikten og forholdet til det store fjellandskapet er unikt. Havnepromenaden har et stort potensiale for utvikling.

<u>Forankring og medvirkning</u>
Det har i mange år vært fokus på byens forhold til sundet. Innbyggerne har medvirket i mange runder, og vi har et stort kunnskapsgrunnlag. Det kommer frem at havnepromenaden og byens forhold til sundet er viktig. Utallige workshops, uten at det skjer så mye, kan føre til medvirkningstrøtthet.

<u>Trinnvis utbygging og tilrettelegging over mange år</u>
I 1997 ble det gjennom kommuneplanens arealdel vedtatt at sjøfronten i sentrum på sikt skulle bli tilgjengelig for alle. Det stort sett er private grunneiere langs sundet; her har kommunen hatt redusert

påvirkningsmulighet for å drive utvikling. Når eiendommer skulle endres gjennom utbyggingsprosjekt kunne det avsettes areal til som skulle være tilgjengelig for allmenheten. Etter mange år har Sortland sentrum kommet dit at nesten hele sjøfronten er regulert til havnepromenade. Arealet er offentlig tilgjengelig, selv om det meste fremdeles er i privat eie.

De siste årene er det bygget nedtrappinger, lekeareal, fjernet hindringer, satt opp skilt, benker og laget midlertidige stier. Det er nå mulig å gå mellom Scandic Hotell i nord til Bystranda i sør. Mange grunneiere har gjort tiltak, men fremkommeligheten og utformingen er svært varierende, og få steder er den i henhold til de vedtatte retningslinjene for havnepromenaden.

Gnist - etablering av Sortland Byforening og havnepromenade

I 2022 ble Sortland valgt ut til en av landets GNIST-kommuner. Målet var at man gjennom innovativ prosesser skulle etablere en samarbeidsplattform for byutvikling der næringsliv, kommune og frivillige var med. Havnepromenaden skulle være det første prosjektet.

En robust og aktiv Sortland Byforening er etablert som følge av GNIST-prosjektet. Det er stor aktivitet, og byforeningen kan bli en gamechanger for utvikling av sentrum der hovedmålet er at vi skal jobbe i lag. Det ble avholdt flere workshop i forbindelse med GNIST, og de mange innspillene ble bearbeidet til 4 anbefalte tiltak langs havnepromenaden. Det ble bygget en bylivsmodell og gitt en rekke råd i prosjektets rapport; mange av disse er fulgt opp. Dette er et godt utgangspunkt for videre utvikling av havnepromenaden.

Samarbeid med Byforeningen om tiltak i sommer

Byforeningen jobber bredt, og ett av målene er å skape en mer attraktiv by. Byforeningen har bestemt at det skal opprettes en temagruppe for byrom, men denne har dessverre ikke kommet i gang. Målet var at det skulle skje tiltak i sentrum allerede i sommer, der havnepromenaden skulle prioriteres. Byforeningen arrangerte i vår et åpent møte - *Byromspraten* - med stort arrangement. Byforeningen og Sortland kommune har vært på befaring langs havnepromenaden og avholdt to møter for å diskutere veien videre på kort og lang sikt.

Dessverre har både Sortland kommune og Byforeningen begrensede ressurser til å følge opp prosjektet, men det gjøres likevel noen tiltak i sommer. Sortland kommune har sendt henvendelse til alle grunneiere om at de må ta ansvar for egen eiendom for å øke kvaliteten på havnepromenaden, og stilt seg disponibel for dialog, skilting mm. Byforeningen vil jobbe konkret med enkelte av grunneierne langs havnepromenaden mellom torget og Kulturfabrikken. Det vurderes også finansieringsmuligheter for et større og mer langsiktig havnepromenadeprosjekt.

Plassering av Gaia Vesterålens museumsbygg - synergieffekt

Gjennom en tomteanalyse anbefales det at museumsbygget blir plassert på torgpiren som et signalbygg midt på havnepromenaden. Dette vil ha stor betydning for utvikling av torget og gangatkomsten fra Hurtigruta til museet. Et stort antall besøkende vil bidra til langt flere gående i sentrum, og opparbeidelse av havnepromenaden vil da være av stor betydning og må sees i sammenheng med Gaia museumsbygg.

VURDERING

Kommunedirektøren ser at det er et stort ønske blant innbyggere, næringsliv og politikere om en attraktiv havnepromenade. Det forventes at den skal utvikles til en helhetlig, trygg og attraktiv

promenade for Sortlands innbyggerne. Den skal være et viktig bidrag til at byen vender ansiktet mot sundet og blir en del av byens identitet, som Sortland som regionsenter stolt kan vise til våre besøkende. Potensialet er stort.

Utfordringen er at det er mange grunneiere, og at kvaliteten på forholdene langs promenaden er svært forskjellig. Her er alt fra smale passasjer, slitne kaikanter og brede promenader med benker og lekeareal. Hver enkelt grunneier har ansvar for egen eiendom, men det kan ikke forventes at hver enkelt tar ansvar for helheten og sammenhengen.

Kommunedirektøren mener at et neste skritt kan være at man definerer utvikling av havnepromenaden som et prosjekt. Her kan det lages en felles plan med handlingsplan for hvordan de ulike områdene kan løses som del av en helhetlig opplevelse. Både fremkommelighet, innhold og drift trenger fokus. For å få fart på utviklingen må man ha et koordinert og felles prosjekt som sikrer helhet, fremdrift og økonomi. Dette forutsetter samarbeid mellom kommune, grunneierne og byforeningen.

Det er en utfordring at enkelte grunneierne langs sjøfronten ikke følger opp vedtatte planer eller har gjennomført tiltak som hindrer fremkommeligheten. Kommunedirektøren mener det er viktig at dette følges opp før man går videre med større tiltak, da det kan løse mange av utfordringene med fremkommelighet.

Personalmessige forhold
Det er ikke avsatt personellmessige ressurser til å jobbe konkret med byutviklingsprosjekt/havnepromenade i Sortland kommune. Dette fører naturlig nok til svært lav innsats fra kommunens side på dette området.

Økonomiske forhold
Med ett konkret unntak er det ikke avsatt midler direkte til utvikling av havnepromenaden i budsjett og økonomiplan. Et prosjekt krever ressurser, enten det skal gjøres internt eller ved hjelp av ekstern kompetanse. Kommunedirektøren antar at det er mulig å søke midler til denne type prosjekt, men det er behov for en egenandel. I budsjett for 2024 finnes 0,25 MNOK i ansvar 051004 i post for *Uterom Byplan.* Kommunedirektøren anbefaler at disse midlene kan benyttes i forbindelse med utvikling av havnepromenaden, dersom denne blir prioritert. Byforeningen har mulighet til å jobbe videre med prosjektet og søke om ekstern finansiering.

Folkehelse
Havnepromenaden, som et sted for rekreasjon, opplevelse og som viktig forbindelseslinje for myke trafikanter i sentrum, vil være et viktig tiltak i et folkehelseperspektiv. Det etableres stadig nye boliger i sentrum og gode uteoppholdsareal er viktig for det gode liv. Sortland er regionsenter og en besøkskommune, og det forventes at vi bidrar til trivsel og etablerer gode møteplasser for våre gjester. Mange har tatt havnepromenaden i bruk, samtidig som sikkerhet og tilgjengelighet for alle brukergrupper ikke er ivaretatt langs hele promenaden. Dette indikerer at det er nødvendig å sette fokus på havnepromenaden dersom den samlede kvalitet skal forbedres.

Klima-, miljø- og naturforhold
I arbeidet med havnepromenaden anbefaler kommunedirektøren at bærekraft tas opp som tema. Dette kan være aktuelt i forbindelse med kvalitet og materialbruk, samt når det gjelder bruk av lokalt næringsliv og produkter. Havnepromenaden kan også bli en formidler i forhold til klima og miljø gjennom formidling av lokalklima og endringer og konsekvenser av dette. Det er et stort potensiale å knytte denne informasjonen opp mot Gaias helsirkulære museumsbygg og innholdet i museet. Dette må man komme tilbake til i det videre arbeidet.

KONKLUSJON
Dersom man ønsker fremdrift og ferdigstilling av havnepromenaden vil det være tjenlig å fatte politiske vedtak som har følgende element:

1. Prioritere ferdigstillelse og opparbeidelse av havnepromenaden som et *prosjekt* i samarbeid med Byforeningen og grunneiere.

2. Benytte kr 250.000 som er avsatt i budsjett for 2024 - på ansvar 051004 i post for *Uterom Byplan* - til prosjekt havnepromenade. Det bør søkes ekstern delfinansiering der deler av det avsatte beløp benyttes som egenandel.
3. Forhold langs havnepromenaden som fremstår i strid med plan- og byggesaker bør følges opp av kommunen for å sikre fremkommelighet og sikkerhet.
4. Satsing ut over de midler som er avsatt i budsjett 2024 fordres at prosjekt havnepromenade settes på dagsorden i økonomiplansammenheng.

Vedlegg:
Spørsmål og svar kommunestyret 25. april 2024